

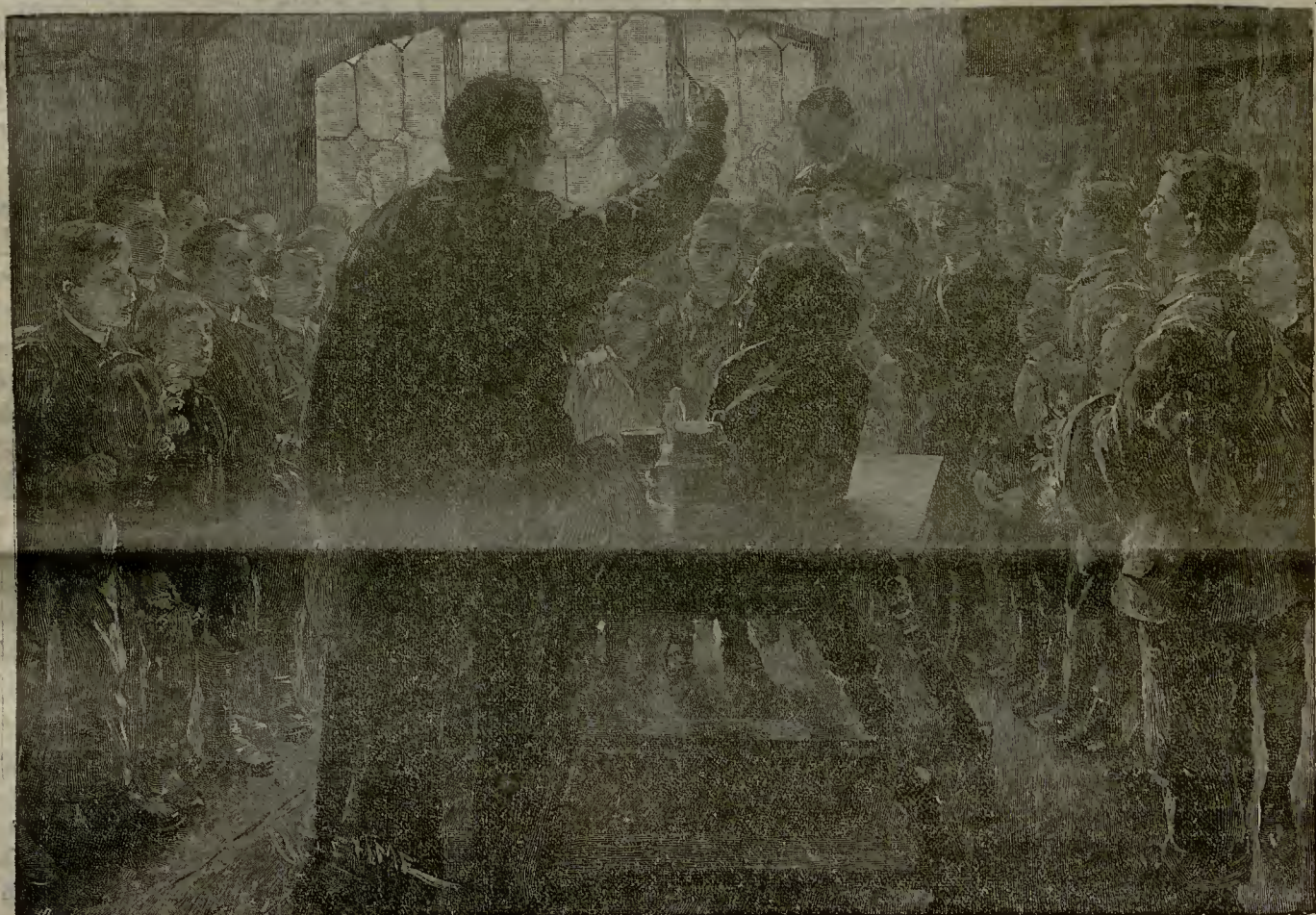

“ԹՈՂ ՏՈՒԷՔ ՄԱՆԲ ՏՆՈՅԸ ՈՐ ԻՆԵՒ ԳՍՆ” ԴՈՒԿ ԺԸ 16

ՀԱՏՈՐ ԻԷ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1, 1898

ԹԻԻ 11

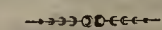

ԼՈՒՏԵՐԻ ՍԵՆՏԱԿԻՆ ՄԷՋ

Այս պատկերը կը բացատրէ Գերմանիոյ դպրոցներուն մէջ գործածուած կըթուծեան կերպ մը: Այլևայլ դպրոցներու աշակերտները մէկտեղ դալով իրենց դասատուներուն հետ պատմական տեղեր կ'այցելեն: Այս կերպով աշակերտները պատմութիւն կը կարդան ոչ միայն գիրքերու մէջէ, այլ իրենց աչքերով ալ կը տեսնեն այն տեղերը որոնց վրայով կը կարդան: Այսպէս Գերմանիոյ հին պատմութեան վերաբերեալ դէպքերը լաւ կը տպաւորուին անոնց մտքին վրայ: Երբեմն մինչեւ Աւստրիա, մանաւանդ Գերմանական Աւստրիա և Զուիցերլիա, ճամբորդութիւն կ'ընեն այս նպատակաւ:

Այս պատկերին մէջի տղաքները Լուտերի ժամանակի պատմութիւնը կարդացած ժամանակ այցելել են Լուտերի մանկութեան տունը, վանքին մէջի անոր սենեակը, ևն: Տղաքը ոտքով կը ճամբորդեն: Իրենց հետ մէյմէկ պաշտակ (չանթա) կը տանին և իրենց կ'ըստի թէ ինչ բաներ դնելու են պայուսակին մէջ ճամբու համար: Ճամբայ ելլելէ առաջ հոգ կը տարուի որ իրենց ոտքի ամանները դիմացկուն ըլլան և շատ նեղ չըլլան: Պէտք է որ շատ արագ և կարգաւոր կերպով տեղաւորեն իրենց պայուսակները: Երբեմն օրը 20 մղոն կը քալեն: Պատմութենէ դատ մէյմէկ քիչ բուսարանութիւն, իրենց տեսած տեսակ տեսակ արհեստները և աշխարհագրու-

թիւն ալ կը սորվին: Առաջուրնէ կը տեսնուի պատրաստութիւնը պանդուկներուն ուր պիտի իջնեն, և բոլոր ծախքը դպրոցը կը վճարէ:

ԳԱՂՅՐ ՈՂԻ

Մնոյշ ձայն ունեցող զանգակը առնոյշ ձայն կը հանէ մինչեւ իսկ եթէ շատ բիրտ կերպով կամ շատ կամայ ալ զարնուելու ըլլայ: Մուր եւ տգեղ ձայն ունեցող ծնծղայի մը ինչ կերպով ալ զարնես, անշուշտ անախորժ ձայն պիտի հանէ: Մարդոց մէջ ալ նոյն տարբերութիւնը կայ: Կան մարդիկ որոնք միշտ կը չեխեն, կը դանգատին կամ կը հառաչեն, մինչդեռ ուրիշներ քաղցրութեամբ և ու-

ըստ թեմայի կը խօսին: Երբ Աստուծոյ շնորհքը ձեր միտքը և սիրտը կը լեցնէ, այն ատեն քաղցրութիւն պիտի ցուցնէք միշտ ամենուն թէ՛ անոնք ձեզի հետ բարեհաճութեամբ վարուին կամ անգթութեամբ, թէ՛ սիրով կամ անկիրթ կերպով: Աստուծոյ համար ձայն մը պիտի ըլլաք ինչպիսի տեղ կամ ընկերութեան մէջ որ դանուիր սիրոյ, բարեհաճութեան և ճշմարտութեան վկաներ պիտի ըլլաք: «Երբ մէկը Աստուծոյ հետ կ'ապրի», կ'ըսէ Լամբերտը, «անոր ձայնը առուի մը մըմունքն է: Ինչ կամ եղբայրացիներին խորտակի ձայնին պէս քաղցր կ'ըլլայ»: Ուր որ ըլլաք, քաղցր ձայն ունեցող զանգակի պէս եղէք:

ԾԵՐ ԶԻՆ

Բարձրագոյն վարժարանէն խումբ մը պզտիկ տղաներ անկիւն մը կայնած կը ծիծաղէին ծեր ձիւ մը վրայ որ մօտը դանուած ցիցի մը կապուած համբերութեամբ կը կենար և պոչովը ճանճերը կը վռնատէր: Պզտիկ տղաքը կը խնդային անոր կոշտ մորթին, կարճ և հաստ պոչին և տձև սրունքներուն վրայ: Հետեւեալ առաւօտ երբ ծաղրող տղաքը դպրոցին սրահը շարունցան, սև տախտակին վրայ սապէս գրուած տեսան.

Ծեր ձիւ մը օրադրութենէն քաղուածներ.
Ես ծեր ձիւ մըն եմ, բայց պզտիկ եղած ատենս դեղերցիկ էի, և այնչափ հպարտ էի որ չէի ուզեր որ մէկը զիս դերազանցէր: Հիմա քիչ բան կրնամ ընել, բայց կը ջանամ այդ քիչը աղէկ ընել: Ես ցաւազարներ և վախկոտ ծեր տիկիներ կը պաշտօնեմ: Կը թուում որ պզտիկ տղաները զիս քաշեն, չուանով ծեծեն, խարաղան շարժեն վրաս և ուղածնուն չափ ամուր պողան: Երբեք հոգ չեմ ըներ: Երբեմն կ'ունակա կ'երէն պտոյտի համար: Այն ատեն շատ զգուշութեամբ կը քալեմ, այնպէս որ վրայէս վար չեն իյնար: Այսպէս կ'ընեմ նաև երբ մանկիկը հոս հոն կը քալէ և ես մարդագետնին վրայ կ'արածիմ: Միշտ պատրաստ եմ մարդիկ անտառները կերուխումի տանելու, բժիշկին կ'եր-

թամ, հիւրեր շոգեկառքը կը տանիմ: Բնաւ չեմ խրաչիր ձայն հանող մեքենաներէն, հեծանիւներէն, մանկիկի կառքերէն կամ ձեռնասայլերէն: Մեծ մայրը շաբաթական աղօթքի ժողովներուն և կարելու ընկերութեան կը տանիմ: Կենացս մէջ երբեք չեմ յիշեր որ մէկուն չարութիւն մը ըրած ըլլամ: Կրնայ ըլլալ որ դուք ապագային մէջ ծեր, աղքատ և դանդաղ ըլլաք, կ'ուզէք որ այն ատեն ուրիշները ձեզ ծաղրեն և ձեր վրայ խնդան:

Աշակերտները կարգացին այս խօսքերը, իրարու նայեցան, քիչ մը ծիծաղեցան — շատ տկար ծիծաղով — վերջը ամացած և կարմրած երեսներով իրենց գիւրքերուն վրայ ծռեցան: Բայց կը խորհէին:

ՊՈՍԹՐԵՆԻ ԴՐԱՏԱՆ ՄԷՋ ՍԵՆՆԱԿ ՄԸ

Վերջերս Պոսթընի մէջ մեծ ծախքով, շատ շքեղ և ահագին գրատուն մը շինուեցաւ: Այս գրատունը 600,000 է աւելի գիրք ունի, որ Պոսթընի Ժողովուրդը կրնայ կարդալ: Ամէն տարի 25,000 հատոր կ'աւելցուի ասոնց վրայ: Եթէ այս գիրքերը մէկ դժի վրայ չարուին, 12 մըն կ'երկարին: Այս չէնքը այնչափ մեծ է որ 2,000,000 գիրք կրնայ պարունակել: Սրահը ուր Ժողովուրդը կրնայ կարդալ, 217 ոտք երկար, 42 ոտք լայն և 50 ոտք բարձր է: Մօտերս ասիէ աւելի շքեղ գրատուն մը շինուեցաւ Ուաշինկթընի մէջ: Ուրիշ մըն ալ Նիւ Եորք քաղաքին մէջ: Այս վերջին գրատունը թերեւս աշխարհիս ամենէն փառաւորը պիտի ըլլայ բացի Ուաշինկթընի գրատունէն:

“ԱՐԹՈՒՆ ԿԵՑԷՔ”

Շատ տարիներ առաջ Անգղիոյ և Հիւսիսային Ամերիկայի Հնդկներուն մէջտեղ պատերազմ կար: Անգղիացի զօրքերը իրենց վրանները յարմար տեղ մը բացած էին, բայց որովհետեւ թշնամին խորամանկ էր և տեսակ տեսակ գաղտնի հնարքներ կը բանեցընէր, պէտք եղաւ որ դիշերները պահպաններ դրուին: Ասոնք ամենէն հաւատարիմ զինուորներէն կ'ընտրուէին: Բայց, աւաղ, երկու դիշեր իրարու վրայ սոսկալի բաներ պատահեցան: Գիշերը երբ պահապան զինուորը պաշտօնին գլխիւ կ'անցնէր, ամէն կողմ լռութիւն կը տիրէր և այնպէս կ'երևէր թէ վտանգ չկար: Սակայն ամէն առտու այն մարդը որուն յանձնուած էր պահպանութիւն ընել լու գործը, մեռած կը գտնուէր կռնա-

կէն հրացանի բռնուելով: Արդեօք քնացած էր գիշերը, արդեօք չէր հսկած: Ո՞վ կրնար ըսել: Բայց որովհետեւ այդ դժբաղդ մարդիկը բանակին ամենէն լաւ եւ քաջ զօրքերէն էին, միւսները որ անոնց համար սուգ կ'ընէին, բնաւ չկասկածեցան անոնց հաւատարմութեան վրայ: Աղէկ գիտէին թէ չընդիկները թէեւ պատերազմի մէջ չէին կրնար յաղթել, սակայն շատ կերպերով

իրենց թշնամիները կը նեղէին և շատ վնաս կը պատճառէին անոնց:

Յաջորդ գիշերը սպաններէն մէկը ըսաւ թէ ինք պահպանութիւն պիտի ընէր, և կա՛մ այդ գաղտնիքը պիտի իմանար կա՛մ պիտի մեռնէր: Առաջուան պէս միւսները հանգչելու դաշին թէեւ իրենց սիրտը կը դողար, և քաջ մարդը իր տեղը գնաց մինակ: Չէր դողար, կը յուսամ թէ կ'աղօթէր: Արթուն կեցաւ: Դարձեալ լռութիւն տիրեց, ձայն չէր լսուեր, բան մը չէր շարժեր: Վերջապէս պահապանը մութին մէջ պզտիկ սեւ առարկայ մը տեսաւ: «Վայրի խող մը ըլլալու է», ըսաւ և շարունակեց պաշտիլ: Ետքը բան մը անգամ մըն ալ ետին նայիլ տուաւ: Առարկան, զոր ինք վայրի խող կը կարծէր, գաղտնի գէպի իրեն կու գար: Պահապանը դող ելլելով յանկարծ հրացանը վերցուց և նշան առաւ: Հնդիկը, որ

Վայրի խողի մը մորթին մէջ փաթ-
թուած էր, սոսկալի աղաղակով մը
զինուորին ոտքին տակը ինչաւ մեռած:
Այսպէս Հնդկիներուն այս խորամանկ
վարպետութիւնը իմացուեցաւ և, աւել-
լորդ է ըսել թէ, այնուհետեւ այդպի-
սի կենդանիներ այլ եւս անհանգիստ
չըրին պահապանները:

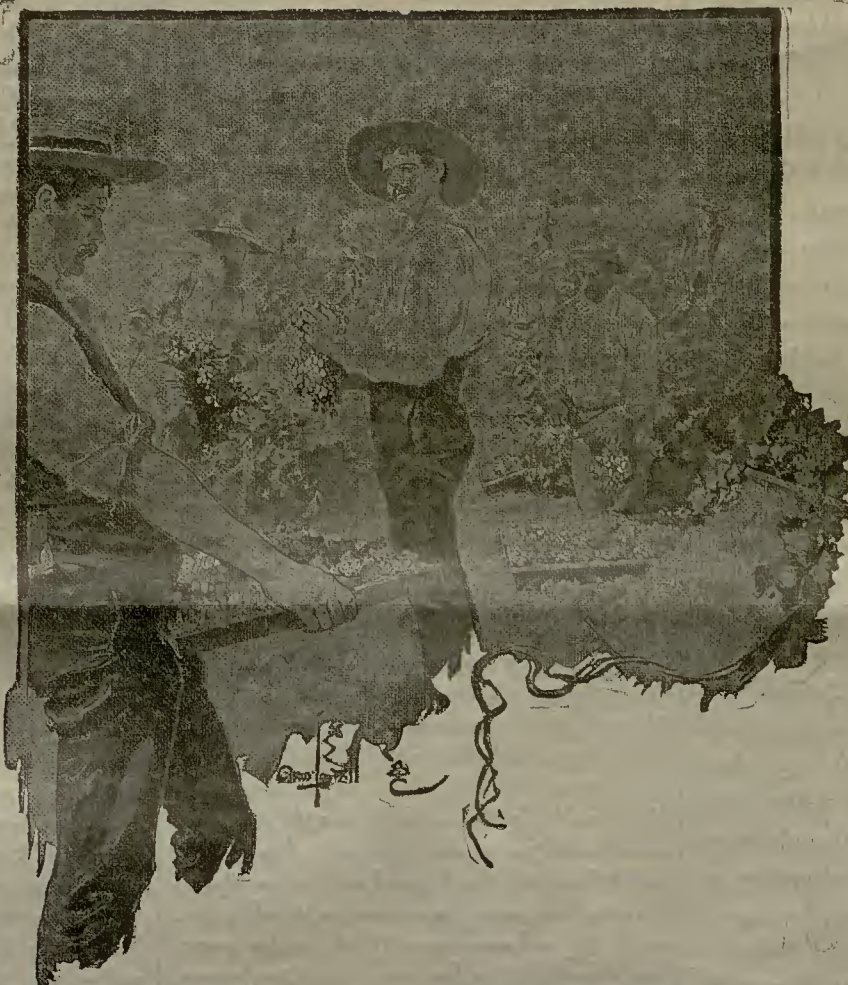
Պատերազմի պատմութիւն մըն է
այս: Ի՞նչ վերաբերութիւն ունի մեր
ամէնօրեայ կեանքին հետ: Ո՞հ, մենք
ալ ունինք թշնամի մը որ միշտ այն
Հնդիկին պէս ընել կ'ուզէ, այսինքն
կը ջանայ որ մեզի հաւտացնէ թէ իր
եղածէն տարբեր բան
մըն է: Աղէկ դիտէք որ
այս թշնամին Սատանան
է, և պէտք է որ մենք
միշտ հսկենք, որպէս զի
չըլլայ թէ մեզ հոգւով
և մարմնով կործանէ:
Ամէն կերպարանք կը
մանէ: Երիտասարդնե-
րուն և տղայոց զուար-
ճութեան կերպարան-
քով կու գայ, բայց մի-
այն որոգայթ մըն է:
Ուրիշներուն ուրիշ կեր-
պարանքով կու գայ:
Քանզի Հնդիկ մը անոր
չափ խորամանկ չկրնար
ըլլալ և պահապան մը
այնչափ պէտք չունի
հսկելու, որչափ դուք
և ես հսկելու ենք մեր
խաղաղ տուներուն կամ
գործերուն մէջ: Մենք
Թագուհիին զօրքերէն
աւելի աշխատելու ենք,
քանզի անոնցմէ ոմանք
կը պատերազմին և ո-
մանք կը հսկեն, բայց
մենք երկուքը մէկէն պիտի ընենք:
Մեր գործը միայն կռուիլ չէ չար
խորհուրդներու և բարկութեան դէմ
երբ մեր վրայ գան, այլ նաեւ արթուն
կենալ, որպէս զի չյաղթուինք այդ-
մեզքերէն: «Արթուն կեցէք որ փոր-
ճութեան մէջ չիյնաք:»

Երանի մեղի որ “մեր վերկութեան
Ս.Ռաջնորդն” ունինք, որ չէ թէ միայն
կը զօրացնէ մեր բազուկը, այլ նաեւ
կ’օգնէ մեզի որ արթուն եւ համ-
բերող ըլլանք: Սնիկա Սատանայէն ա-
ւելի զօրաւոր է և կրնայ մեզի զօրու-
թիւն տալ որպէս զի կարող ըլլանք
ճանչնալ զանի իր ամէն տեսակ կեր-
պարանքներուն մէջ: Եթէ մեր դատը
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յանձնենք,

բան չենք կորսնցնել: «Արթուն կեցէք
եւ աղօթք ըրէք:» «Եւ ինչ որ ձեզի
կ'ըսեմ, ամենուն կ'ըսեմ, Արթուն
կեցէք:»

ՔԱԼԻՖՈՐՆԻՈՅ ՖՐԵԶՆՈ ՔԱՂԱՔԻՆ
ԶԱՄԻՉՆԵՐԸ

Այս պատկերը կը ցուցնէ Ամբերիկ-
եան ֆալիֆորնիա նահանգին Ֆրէշմո-
քաղաքին մէջ այգիի մը մէկ մասը։
Այս քաղաքին մէջ Հայերու մեծ դաղ-
թականութիւն մը կայ և ասոնցմէ շա-
տեր իրենց ապրուստը կը հանեն այ-
գիներէ և տանձի ու գեղձի ծառերէ։

Այս պատուղները կը չորցնեն և թի-
թեղեայ տուփերու մէջ դնելով կը
ծախեն: Այգիներէն ելած խաղողին
մեծ մասէն չամիչ կը պատրաստեն և
ոչ թէ գինի:

ՀԱՐՈՒՍՏ ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿՆԵՐԸ

«Մայրիկ, երանի թէ մենք ալ հե-
ծանիւները և ուրիշ բաներ ունենա-
լինք,» ըսին երկուորեակները (էքիզ)
տխուր գէմբով: «Ես ալ կ'ուզէի որ
հեծանիւներ և ձեր ուղած միւս բա-
ները ունենայիք,» ըսաւ մայրիկը,
«բայց հայրիկը և ես հազիւ թէ կըր-
նանք ձեզի ամենէն պէտք եղած բա-
ները գնել:» Երկուորեակներուն տըխ-
ուութիւնը երթալով կ'աւելնար և ու-

սին, «Հեծանիւ չենք կրնար ունենալ,
լաւ հանդերձներ չենք կրնար ունե-
նալ ուրիշ տղոց պէս և—և» — «Չէ՞ք
ուզեր երթալ և բնակիլ մէկու մը հետ
որ ձեր բոլոր ուղած բաները ձեզի
կրնայ տալ» ըսաւ մայրիկը։ «Ոհ,
կա՞յ այդպիսի մէկը» հարցուցին եր-
կուորեակները մէկ շունչով։ «Բլուրին
գաղաթը բնակող Պրն. Պատրիկը կը
ճանչնա՞ք։ Զաւակ չունին անոնք և
լսեցի որ տղայ մը որդեգրել կ'ուզեն,
թերեւս ձեզ երկուքդ ալ կ'առնեն։
ինչ որ է, անկարելի է որ ուէ մէկը
ձեզ երկուքդ ալ չուզէ» ըսաւ մայ-
րիկը դողացող ձայ-
նով, «բլուրը ելլենք
արդեօք պիտի ուղե՞ն
ձեզ»։ «Ոհ, ոչ, ճիշդ
հիմա չէ։ Սպասենք մին-
չեւ որ հայրիկը դայ,
տեսնենք ի՞նչ պիտի ը-
սէ» ըսաւ Յովհաննէս։
Հռութ ալ ըսաւ, «Տես-
նենք ի՞նչ պիտի ըսէ»
քանզի միշտ ինչ որ Յով-
հաննէս ըսէր, ինք ալ
այն կ'ըսէր։ «Կարծեմ
հայրիկը շատ պիտի ցա-
ւի եթէ երթաք» պա-
տասխանեց մայրիկը։
«Պէտքէ որ տունէն բան
մը ձեր հետ առնէք»
«Մեր նոր հագուստնե-
րը հետ տանինք, այս
մեր նոր հագուստնե-
րը»։ «Ոչ, ոչ, ձեր ա-
մենէն նոր հագուստներն
իսկ հարուստ տղոց հա-
նելու յարմար չեն»
«Գոնէ մեզի տրուած
թիթեղեայ թասերը
կ'ուզենք»։ «Երբ հոն

երթաք, արծաթէ ջուրի գաւաթներ պիտի ունենաք։” “Իմ օրոցքէս զատ ուրիշ անկողնոյ մէջ չեմ կրնար քնանալ, այն օրոցքէն՝ զոր շինելու համար հայրիկը գիշերները մինչև ուշ ժամանակ կը նստէր։ Գիտես որ անոնք շուկայի օրոցքներէն շատ աւելի գեղեցիկ են։ Եւ, Հռութ, պարտինք հետ առնել այն վարդի տունկը որ հայրիկը մեր ծննդեան տարեդարձին մեզի բերաւ տօնավաճառէն (բանայիր)։” “Եւ բնաւ չէք գիտեր թէ հայրիկը առանց կէսօրուան կերակուրը ուտելու անցուց այդ օրը, քանզի երկուքին համար ստակ չունէր,” պատասխանեց մայրիկը։ “Երբ ինք պզտիկ տղայ էր իր մայրն այ ճիպտ ատոնց նման վառ-

դեր ունէր: Բայց այն ընտանիքը վարդի պարտէզ մը ունին, ուստի անոնց պարտիզպանը ձեր վարդերուն պէտք չունի: Դ՞նչ կ'ըսէք, հիմա երթա՞նք տեսնելու թէ արդեօք ձեզ իրենց զաւակ ընել կ'ուզեն:» «Դուք, հայրիկը և տունը ճիշտ հիմակուան պէս մերը պիտի ըլլաք:» Հոռութեամբ աւելցուց, «ճիշտ հիմակուան պէս:» «Կարծեմ թէ եթէ ձեզ իրենց տունը տանին, պիտի չլռուին որ նորէն ձեր առաջուան տունը դաք:» «Ոհ, մայրիկ, մենք ձեզմէ և մեր տունէն հեռի չենք կրնար ապրիլ:» «Եւ,» պատասխանեց մայրիկը, «մենք ձեր ուղածներուն կէսը չենք կրնար տալ ձեզի: Երէկ իրիկուն հայրիկը ըսաւ թէ Աստուած իրեն շատ սիրուն տուն մը տուած է և շատ կը փափաքէր որ կարող ըլլար մեզի աւելի հոգ տանելու: Ձեր խեղճ հայրիկը այնչափ սաստիկ կ'աշխատի, և» — «Ձերս իրեն թէ մենք մեր ուղած բոլոր բաները ունինք: Դ՞նչ ըսիր իրեն:» «Դ՞նչ ըսի իրեն: Ահ, չէի դիտեր թէ հեծանիւները եւ լաւ հագուստները աւելի կը սիրէիք քան մեզ, ես ըսի իրեն թէ մենք աշխարհիս ամենէն երջանիկ ընտանիքն ենք, և եթէ ինք մեր քովը ըլլայ և» — «Մայրիկ, անոնց տունը երթալու ստիպուած չենք, այնպէս չէ: Ձե՞նք կրնար ձեզի հետ մնալ,» և ցովհանդէս հեկեկալով անոր մէկ ուսին վրայ ինկաւ, մինչդեռ Հոռութեամբ ուսին վրայ կու լար դառն արցունքով: Մայրիկին գեղեցիկ աչքերն ալ փայլուն կաթիններով լեցուն էին: Արցունքները լուացին բոլոր դժգոհութեան հետքերը, և երբ մայրիկը ըսաւ, «Ձեր սիրուն վարդերէն քանի մը հատ ժողովներ ընթրիքի սեղանը զարդարելու, որպէս զի հայրիկը ուրախանայ:» Երկուորեակները ամէն մէկ վարդի թերթին մէջ դոհութիւն եւ ուրախութիւն գտան:

ՉՈՐՍ ՀԱՐԻՐ ՀՈԳԻ ԱՋԱՏԵԼ

Լափքատիօ Հիւրն գեղեցիկ պատմութիւն սը կ'ընէ ձեր մարդու մը վրայ, որուն ըրած գործը ճափոնի աղային պատմութեան հետ կապակցութիւն ունի: Երբունին անունը Համակուչի էր և անոր ագարակաւ տունը ծովուն վրայ նայող պղտիկ լեռնադաշտի մը ծայրն էր: Լեռնադաշտին, ուր մեծ մասամբ բրինձ ցանուած էր, երեք կողմը կային ծառերով ծածկուած բլուրներ և մէկ կողմը գետինը մինչև ծովը զաւիթայր էր: Վարը կային յարգէ չինուած 90

տնակներ և կուռքի տաճար մը որ գեղ մը կը կազմէին: Անան իրիկուն մը Համակուչի իր տան պատըշգամը նստած կը դիտէր վարը պղտիկ գեղին մարդերը որ հանդէսի մը համար պատրաստութիւն կ'ընէին: Բոլոր գեղացիները փողոցն էին, և ինք ալ անոնց քով պիտի երթար եթէ տկար չըլլար: Յանկարծ երկրաշարժի ցնցում մը տեղի ունեցաւ: Շատ զուարթ չէր, բայց Համակուչին, որ շատ երկրաշարժներ տեսած էր, այնպէս թուեցաւ թէ այս երկարատև շարժումին մէջ տարօրինակ բան մը կար: Երբ շարժը դադարեցաւ և ծերունին ծովին նայեցաւ, ամենէն տարօրինակ տեսարանը պարզուեցաւ աչքին առջև: Տեսաւ որ ծովը ցամաքէն հեռի կը փախչէր:

Կ'երևէր թէ բոլոր գեղը այս բանը դիտած էր, քանզի ամէն մարդ զարմացած կայնած էր: Բայց միայն Համակուչի կուռքեց ասոր պատճառը և դիտէր թէ ծովը ինչ պիտի ընէր ետքը: Իրեն կանչեց պղտիկ թուր որ 10 տարեկան պատանի մըն էր և բոլոր ընտանիքէն միայն այն մնացած էր քովը: «Թատա, Թատա, ջահ մը վառէ ինձի:» Տղան մայրի փայտէ ջահ մը վառեց և ծերունին դայն ձեռքը բռնած դաշտը գնաց ուր հարկւրաւոր բրինձի մեծ տոպրակներ կային կառք դրուելու պատրաստ: Շուտով զանոնք մէկիկ մէկիկ բռնկցուց: Արեւի պէս սկսան վառիլ դէպ ի երկինք արծալեղով մուսի ահալին զանգուածներ որ իրարու միանալով խոշոր ամպ մը ձևացուցին: Թատա զարմացած և վախով լեցուած մեծ հօրը ետէն կը վազէր լալով և «Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ պղպէս կ'ընես», կ'ըսէր: Համակուչի չէր պատասխաներ: Վտանգի մէջ եղող 400 հոգիին վրայ կը խորհէր միայն: Վարի գեղացիներուն կը սպասէր և մէկ ըսէր մէջ տեսաւ որ միջինի պէս բազմութեամբ վեր կը վազէին: Ծովը տալաւին հեռի կը փախչէր:

Օգնութեան հասնող առաջին խումբը, 20 թերթաշարժ երիտասարդ գեղացիներ, անմիջապէս կրակը մարել ուղեցին, բայց ծերունին երկու ձեռքը երկնցներով հրամայեց, «Թող զէք որ վառի, տղաքներ, թող վառի: Կ'ուզեմ որ բոլոր գեղը հոս ժողովուի:» Բոլոր գեղը վեր եկաւ, ամենէն վերջը մայրերը և մանուկները, հետաքրքրութեամբ մտնուած: «Եթէ հայրը յիմար է, անկէ կը վախնամ», ըսաւ հեկեկալով պղտիկ Թատան, «դիտամք բռնկցուց բրինձը: Աչքովս տեսայ:» «Բրինձին համար տղին ըսածը յիտակ է», ըսաւ Համակուչի: «Դեռ բռնկցուցի կրակը: Ամէն մարդ հոս է:» «Ամէնքն ալ հոս են», պատասխանեցին, «բայց ասոր խելքերնիս չհասաւ:» «Տեսէք», աղաղակեց ծերունին բարձրաձայն, ծովը ցուցնելով,

«Կրնա՞ք ըսել թէ ես յիմար եմ:» Այս միջոցին ծովը ետ կը դառնար և լեռան պէս բարձրացած թուրքիկ աւելի արագ ետ կը վազէր: Երբ հագին ալիքները ծովեզերքին զարնուեցան տափակ թերթի ձև ունեցող կայծակի բոցի նման փրփուրով մը, որ տուամէն աւելի ծանր ցնցում մը եղաւ: Ետքը սոսկալի կերպով ձերմկած ծովը գեղին վրայ վազեց և ծածկեց դայն: Ետքաշուեցաւ գոռալով և ետ գացած ժամանակ գետինը կը պատուէր: Երկու, երեք, հինգ անգամ ծովը գեղին վրայ յարձակեցաւ և ետ գնաց ամէն անգամ աւելի տկարանալով: Մինչև որ վերջապէս իր առաջուան տեղը դարձաւ և հոն մնաց թէև տալաւին փոթորկալից էր: Այն 90 տուններէն բան մը չմնաց, միայն երկու յարգէ տանիքներ բաց ծովուն մէջ կը տատանէին: Ամէն մարդ համր դարձած էր: Վերջապէս Համակուչի ըսաւ հանդարտութեամբ, «Բրինձին կրակ տալուս պատճառը այս էր:» Հիմա ինք գեղին ամենէն աղքատին պէս աղքատ էր, բայց ուրախ էր որ 400 կեանք աղատած էր:

ԾԱՆՐ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐԲ ՄԸ

Սթոքհոլմի թագաւորական դրատան մէջ ամենէն թանկագին գիրքը Սուրբ Գիրք մըն է: Չարմանալի չէ որ շատ թանկագին կը համարուի, քանզի աշխարհիս մէջ անոր նմանը չկայ: Սթոքհոլմի և ծանրութեան կողմանէ մէկ հատիկ է: Կ'ըսուի թէ անոր մագաղաթէ թերթերը 160 անասունի կաշիներէ չինուած են: 309 երես ունի և ամէն մէկ երեսը եարտայէ մը մէկ մատնաչափ պակաս երկայն և 20 մատնաչափ լայն է: Սուրբ Գիրք մը, որուն թերթերը աշխարհիս ամենամեծ լրագիրէն աւելի երկայն են, գործածելու համար չափազանց մեծ կ'ըլլայ: Եթէ ասոր վրայ աւելցնենք թէ անոր դուրսի կողքերը չորս մատնաչափ հաստ տախտակներ են, պիտի հասկնաք թէ գրպանի Աստուածաշունչ մը չէ: Գիրքին կողքերը մետաղեայ զօրաւոր ճարմանդներով հաստատուած են: Լրագիր մը կ'ըսէ թէ քիչ մնաց որ այս աննման Աստուածաշունչը պիտի ոչնչանար 1197 ին, երբ Սթոքհոլմի պալատը այրեցաւ: Սյրող չէնքին մէջ էր Սուրբ Գիրքը, բայց մէկը յիշելով որ գանձ մըն էր այն, պատուհանէ մը դուրս նետեց: Անոր զօրաւոր կողքերը մնասուեցան այնպէս վար նետուելով, բայց գիրքը այս դարուս մէջ նորոգուեցաւ և հիմա առջի տեսքը ունի:

Տարեկան բաժանորդագրութիւնը արժաւոր է, կանխիկ, ամէն տեղացի համար:

Ամերիկայի Միեւնոնարայ Բնկուէթեան կողմէն

Արտօնատէր Ռ. Գ. ԿՐԻՍ

Տնօրէն—Խմբագիր Ռ. Ֆ. ՀԷԼԻԻԲ

Ֆինանսները Եղեռնու Սթոքհոլմի Խան

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՌՈՐ ՊՅՈՒՅՆԱՆ